

Tuinieren in potten en bakken

**Bloemen, groenten en struiken kweken
met respect voor de natuur**

Ann Treneman

Lannoo

www.lannoo.com

Registreer u op onze website en we sturen u regelmatig een nieuwsbrief met informatie over nieuwe boeken en met interessante, exclusieve aanbiedingen.

Tekst: © Ann Treneman

Vormgeving: Clare Barber/Studio Noel

Illustraties: © Sarah Skeate

Vertaling: Textcase, Deventer

Zetwerk: voor Textcase, Rogier Stoel, rogierstoel.nl

Als u opmerkingen of vragen heeft, kunt u contact opnemen met onze redactie: redactielifestyle@lannoo.com

Nederlandse vertaling © Uitgeverij Lannoo nv, Tiel, 2024

D/2025/45/15 – NUR 425-426

ISBN: 978 90 209 0671 4

Oorspronkelijke Engelse titel: *RHS Greener Gardening - Containers*

© 2024 Quarto Publishing plc

First published in Great Britain in 2024

by Mitchell Beazley

In association with the Royal Horticultural Society

De Royal Horticultural Society is de grootste Britse instelling zonder winstoogmerk voor de bevordering van tuinbouw en tuinieren. Doelstellingen van de RHS zijn onder andere het verstrekken van deskundig advies en informatie, niet alleen in gedrukte vorm en online, maar ook door middel van haar vijf grote tuinen en tijdens haar jaarlijkse markten. Verder leidt de RHS tuiniers van elke leeftijd op, biedt ze kinderen gelegenheid om zelf planten te kweken en publiceert ze onderzoek naar planten, natuur, welzijn en milieuzaken die tuiniers aangaan.

Printed and bound in China

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoud

Inleiding	8		
DEEL 1		DEEL 3	
Je pottentuin inrichten	10	Een pottentuin opzetten	56
De plek van je potten en bakken uitkiezen	12	Kweek planten in groepen	58
De juiste potten en bakken voor je tuin kiezen	16	Ecosystemen en habitats in een pot	60
Uitrusting: wat je nodig hebt	20	Kies een thema	62
		Een plan voor je pottentuin ontwerpen	66
DEEL 2		Word creatief	68
Technieken voor de groene pottentuin	22	Eco-habitats maken	70
Planten voor je potten en bakken	24	Een minibos in een bak aanleggen	74
Potten en bakken en hun inhoud	28	Minibos van hazelaar en lijsterbes	76
Natuurlijke plantensteunen maken	36	Een terrasboomgaard samenstellen	78
Ronde steunen	38	Een ecovriendelijke terrasboomgaard	80
Tipi-steunen	39	Een bloemenweide in een pot aanleggen	82
Potplanten water geven	40	Miniweiland	84
Zelfbewatering (waterabsorberend bed)	44	Een nectarcafé opzetten	86
Voeding voor je planten	46	Welkom in de nectarbar	88
Laat de natuur een handje helpen	50	Wilde eetbare planten in potten en bakken	90
Plantenkwalen en plantenziektes	52	Een moestuinbak inrichten	92
Op koers blijven	54	Een moestuinbak beplanten	94
		Grillige potten en bakken maken	96
		Winterse magie	98

Droge rotstuin	100	Tabellen en planners	168
Rotstuin met stenen troggen	102	Register	170
Een regentuin inrichten	104	Fotoverantwoording	175
Een potvijver	106		
Tuin in een metalen trog	108		
Onkruid in het zonnetje	110		
DEEL 4			
Plantenoverzicht	112		
Bomen	114		
Eetbare sierplanten	118		
Heesters	124		
Vaste planten	128		
Eenjarigen	132		
Schaduwplanten	136		
Grassen	140		
Bollen	144		
Waterplanten	148		
Rotstuinplanten	152		
Tuinkruiden	156		
Klimplanten	160		
Wilde planten	164		

Inleiding

Dit is het boek dat ik graag had willen hebben toen ik mijn allereerste pottentuin aanlegde. Ik heb altijd groener willen tuinieren, maar soms zorgde ik met mijn nogal willekeurige en impulsieve tuinierskeuzes eerder voor problemen dan voor oplossingen. Gelukkig kon ik mijn mentaliteit geleidelijk veranderen en intussen zijn mijn beslissingen niet alleen beter voor mijn planten, maar ook voor het milieu en de natuur.

GA VOOR GROEN

Als je je nieuwe pottentuin inricht, bedenk dan eerst: wat heb ik al in huis dat ik hiervoor kan gebruiken?

Het is spannend om te zien dat een paar potten op het terras meer opleveren dan een beetje kleur. Als je plantenpotten en plantenbakken bij elkaar zet, reageren ze op elkaar en vormen ze hun eigen mini-ecosysteem dat allerlei wildleven aantrekt. Dat natuurlijke proces kun je vanaf het begin versterken met ecovriendelijke beslissingen die ook best simpel kunnen zijn.

Dit is een praktische gids om groenere keuzes te maken voor materialen, ontwerpen, planten en onderhoud. Het boek omarmt de filosofie van minderen, hergebruiken en recyclen en laat zien hoe je planten en combinaties kiest die de natuur naar je tuin lokt. Potten en bakken zijn al erg leuk door hun combinaties van formaat, kleur, textuur en vorm, maar wildleven lokken

geeft weer een heel nieuwe dimensie. Het geeft veel voldoening als je potten een nectar-pitstop worden voor bijen en vlinders. Ik weet nog goed dat een paar dagen nadat mijn potvijvertje klaar was, er een prachtige blauwe libelle op bezoek kwam – en later nog vaker.

Een van mijn mantra's is dat groener tuinieren niet minder mooi of kleurig hoeft te zijn. Dit boek wil je inspireren met een reeks thema's met potten en bakken, uiteenlopend van groot zoals een minibos of terrasboomgaard tot klein zoals een 'nectarcafé'-bloembak. Uitgangspunt is dat iedereen overal een tuin kan aanleggen, hoe klein ook, waar de planeet van profiteert. Tuinieren kan iedereen, en hoe groener hoe beter.

TUINIEREN IN POTTEN EN BAKKEN // DEEL 1

Je pottentuin inrichten

Een pottentuin aanleggen lijkt wel op een levensgrote fotosynthese-legpuzzel maken. Het leuke aan zo'n tuintje is dat er zoveel te kiezen valt, en in dit hoofdstuk lees je hoe jouw belangrijke eerste beslissingen duurzaam en natuurvriendelijk kunnen zijn. Om te beginnen: wat is de beste locatie voor je nieuwe tuin? En wat worden de materialen en formaten van de potten en bakken zelf? Verder moet je natuurlijk het juiste gereedschap hebben. Alexander Graham Bell was niet alleen uitvinder, maar ook tuinier, en hij zei: 'Voorbereiding is de sleutel tot succes.'

De plek van je potten en bakken uitkiezen

Er zijn geen absolute regels voor de juiste plek van potten en bakken, maar goed doordacht te werk gaan is essentieel voor succes. Je zit altijd goed als je je houdt aan de regel 'de juiste plant op de juiste plek'. Klein of groot, stad of platteland, de juiste plek kiezen is cruciaal.

Als je je pottentuin opzet, gaat het om 'locatie, locatie, locatie', maar bekijk dat dan wel vanuit de plant. Misschien weet je een plekje waar jij fijn kunt zitten, maar bedenk eerst hoe het daar voor je planten is.

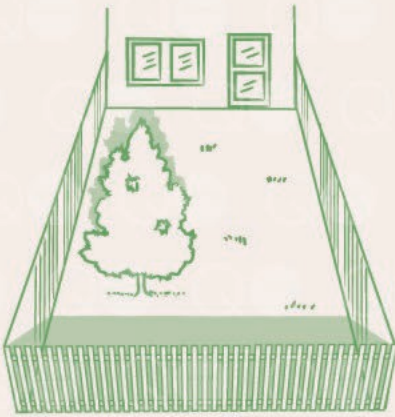
Zon en schaduw, ligging en blootstelling zijn factoren die je moet overwegen. Vervolgens stem je de plantkeuzes daarop af. Want als je een varentuin wilt, worden die varenblaadjes niet blij in een gloeiend heet hoekje van je terras!

Groepje planten met dezelfde voorkeuren samen op één plekje.

Wat is de ligging van je tuin?

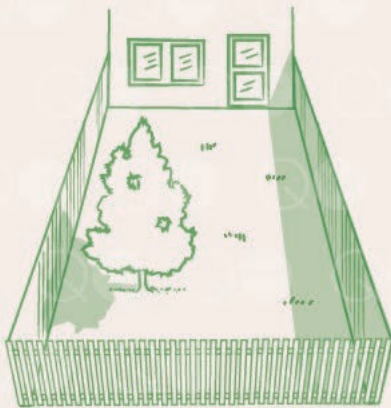
Het is belangrijk om te weten op welke windrichting je pottentuin komt te liggen en dat ontdek je het snelst als je naar buiten gaat met een kompas (de meeste smartphones hebben een ingebouwd kompas) met je rug naar je huis en je gezicht naar de plek van je voorkeur. Het kompas vertelt je in welke richting je kijkt. Deze illustraties laten zien hoe licht en schaduw op het noordelijk halfrond vallen.

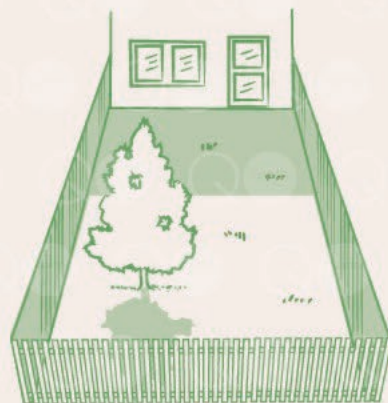
Zuidelijk gelegen potten krijgen het meeste zonlicht.

Westelijk gelegen potten hebben 's middags en 's avonds licht.

Oostelijk gelegen potten krijgen meer ochtendlicht.

Noordelijk gelegen potten krijgen het minste licht.

Zon en schaduw

Ligging is natuurlijk niet allesbepalend. Als je pottentuin op het zuiden ligt, betekent dat nog niet dat hij voortdurend zon krijgt. Staan er bomen in de buurt die een tijdlang schaduw geven? Staat er een schuur of een schutting? Het is verstandig om de tijd te nemen om te kijken hoeveel zon (of schaduw) er door de dag heen op bepaalde plekken valt.

Dat is cruciaal voor succes, want de hoeveelheid zon bepaalt welke planten op die plek kunnen gedijen. Op een zonnige plek hebben planten meer dorst en moet je ze vaker begieten, vooral 's zomers, terwijl je schaduwplekken kunt verbeteren door het licht te laten reflecteren, bijvoorbeeld met spiegels of witte muurverf.

Het beschikbare licht in dit beschaduwde binnenplaatsje wordt versterkt door de witte muren en de bleke ondergrond.

Wind en regen

Is je plek beschermd tegen de elementen? Als je potten en bakken op een balkon of vensterbank staan, moet je rekening houden met wind. Dat geldt ook voor sommige plekken in een tuin op de begane grond, want op elke plek die hoog ligt of niet wordt afgeschermd, heeft de wind vrij spel. Bekijk ook of je plek in de 'regenschaduw' ligt, want veel veranda's en terrassen zijn deels overdekt.

Regenschaduw betekent dat de wind je potten uitdroogt en de bladeren lelijk kan maken. Potten en bakken moet je op die plekken vaker begieten. Je beperkt de schade door winderige plekken te beschermen met schermbeplanting eromheen of door de potten ietwat op te schuiven zodat ze meer regen vangen.

GA VOOR GROEN

Alle potten en bakken moet je begieten, dus verzin manieren om regenwater op te vangen. Als je geen regenton hebt, kun je er dan eentje plaatsen?

TIP

Ga verticaal tuinieren en zet planten op ladders of planken, zodat je meer planten op je plekje kwijt kunt.

Wat gebeurt er in de buurt?

Doe een stapje naar achteren en bekijk de directe omgeving van het plekje van jouw voorkeur.

Zijn je planten het enige groen in de buurt? Kies dan voor maximaal gunstige effecten voor meer dan één pot of bak. Welke planten en dieren leven er al? Worden er al bijen en andere insecten gelokt door een bloemperk of treillis? Is er een vijver in de buurt? Moet je rekening houden met huisdieren of onwelkomme gasten, want zo zien sommige mensen vossen en eekhoorns, die plantenbakken kunnen uitgraven. Plaats in dat geval fysiek beschermmateriaal.

Een onooglijk plekje kan geschikt zijn

Niet alle locaties liggen meteen voor de hand. Je kunt potten en bakken op de grond, op muren of pergola's zetten en ze vastmaken of aan haakjes ophangen. Een goedgeplaatste pottentuin kan groen en kleur geven aan plekjes waar je niet zo gauw aan denkt, bijvoorbeeld naast een fietsenschuur of vuilnisbakkenkast. Heb je het warm in de stad? Klimplanten vanuit potten en bakken kunnen de binnentemperatuur omlaag brengen. Bekijk je hele buitenruimte, inclusief dat donkere gangetje of kleine voortuintje dat je vooral als parkeerplaats gebruikt. Kunnen plantenpotten het verschil betekenen voor die onooglijke plekjes? Kies onderhoudsarme planten voor plaatsen die ver van de waterkraan liggen of lastig te betreden zijn.

De juiste potten en bakken voor je tuin kiezen

Er zijn enorm veel potten en bakken verkrijgbaar, van de traditionele potten in het tuincentrum tot allerlei gerecyclede voorwerpen die je bij een autosloperij opduikt. Je kunt ook zelf bakken maken of een paar oude laarzen gebruiken.

Kies natuurlijke materialen zoals terracotta, steen en hout. Plastic moet je alleen hergebruiken in je tuin. Koop geen nieuwe plastic potten, want daarvan zijn er al zo'n 500 miljoen in omloop en slechts een derde ervan wordt ooit gerecycled. Kies voor natuurlijk, lokaal en herbruikbaar.

Misschien laat je je vooral leiden door uiterlijke schoonheid, maar houd ook rekening met praktische zaken: grotere bakken hoef je minder te begieten en je kunt er meer verschillende planten in kwijt. Als je meerdere potten van verschillend formaat bij elkaar zet, ontstaat er een mini-ecosysteem waar allerlei diertjes van profiteren. Grotere bakken kun je efficiënter begieten, bovendien is het vochtgehalte en de temperatuur van de aarde minder wisselvallig.

GA VOOR GROEN

Als je potten of bakken koopt, bedenk dan dat schotels en reservoirs overtollig water opvangen en gemakkelijk vasthouden.

Potten opsnorren en decoreren

Ga kringlopen Doe inspiratie op bij je plaatselijke inzamelplaats voor grof vuil en koop oude vogelkooien, kruiwagens, ketels of theepotten, laarzen, autobanden en nestkastjes.

Ga knutselen Geef bakken en potten een persoonlijk tintje met milieuvriendelijke verf, tegels en ander decoratiemateriaal. En anders beplak je een plantenbak met witte berkentakjes.

TIP

In een pot moet ruimte zijn voor diverse planten (en diertjes). Kies er een met een diameter van minstens 48 cm.

Soorten potten en bakken

• **Terracotta potten** Ze worden al sinds mensenheugenis gebruikt en bestaan uit gebakken klei die poreus is, zodat ze wortelrot en bodemziekte voorkomen. Door hun gewicht zijn ze stabiel, maar je wilt ze ook niet al te vaak verplaatsen. Geglazuurde potten kunnen vorstbestendig zijn, maar controleer eerst wat er op het label staat.

• **Bakken van hypertufa** Deze ruw ogende bakken zien er fantastisch uit met alpiene planten en zijn relatief licht. Het is een leuk knutselproject waar je simpele spullen zoals kartonnen dozen voor kunt gebruiken, maar kies niet voor het traditionele recept met ingrediënten als cement, turfmoel en perliet. Een groenere variant maak je met kokos en mallen zoals gootstenen, viskratten en groentekratten. Duurzame alternatieven voor cement zijn lastiger te vinden, maar je kunt bijvoorbeeld kalk door hennepvezels mengen om hennepbeton te maken.

Andere soorten bakken

🔗 **Intermediate Bulk Containers (IBC's)**

Deze industriële containers zijn modulair, goed verkrijgbaar en aan te passen. Er hoort vaak een metalen 'kooi' bij die je voor hangplanten kunt gebruiken. Ze zijn geschikt voor een groot plantschema met bomen.

🔗 **Plastic** Kies gebruikte potten en koop alleen nieuwe van gerecycled materiaal. De voordelen zoals licht, goedkoop en slijtvast staan niet in verhouding tot de milieuschade die dit onverwoestbare materiaal aanricht.

🔗 **Kunststof** Neem geen potten van plastic-achtig materiaal zoals glasvezel en epoxyhars, want die verweren snel en vallen dan uit elkaar. Na korte tijd belanden ze al in de afvalstroom. Gebruik gewoon wat je al in huis hebt.

🔗 **Wastafel van keramiek** Zoiets ziet er fantastisch uit met alpiene planten.

🔗 **Hout** Kratten, vaten en kisten van duurzaam hout (let op het FSC-logo als je iets nieuws koopt) zijn aantrekkelijk, maar kies niet voor zacht hout dat verduurzaamd is met giftige chemicaliën of een hittebehandeling. Neem duurzaam hout zoals red cedar of duurzaam eikenhout, dat er goed uitziet en jaren meegaat. Je kunt zacht hout ook zelf verduurzamen met ecovriendelijk materiaal zoals lijnzaadolie.